

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi tuomareiden
nimittämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien la-
kien muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuomareiden nimittämisestä annettua lakia sekä hovioikeuslakia, hallinto-oikeuslakia, vakuutuslakia ja markkinaoikeuslakia.

Nykyisin korkein oikeus nimittää määräaikaisen tuomarin hovioikeuteen ja kärjäoikeuteen vuodeksi tai sitä pidemmäksi määräajaksi. Korkein hallinto-oikeus nimittää vastaavaksi määräajaksi tuomarin hallinto-oikeuteen, vakuutuslakia ja markkinaoikeuteen. Ehdotuksen mukaan ylimmillä tuomioistuimilla olisi nimitystoimivalta vain, jos nimitys tehtäisiin vuotta pidemmäksi määräajaksi. Ylimmät tuomioistuimet nimittäisivät edelleen tuomioistuimien päällikkötuomarit määräajaksi sen kestosta riippumatta.

Enintään vuoden määräajaksi tuomarin nimittäisi hovioikeudessa, hallinto-oikeudessa, vakuutuslakia, työtuomioistuimessa ja markkinaoikeudessa täysistunnon tai vastaa-

van monijäsenisen toimielimen asemesta asianomaisen tuomioistuimen päällikkötuomari.

Kärjäoikeudessa sen laamanni nimittää jo nykyisin kärjäoikeuden vastaavaksi määräajaksi.

Kärjäoikeuslakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset osaston johtajana toimivan kärjäoikeuden ja hallinto-oikeuslakiin jaoston puheenjohtajana toimivan hallinto-oikeuslakia tuomarin tehtävään määräämisestä.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi eräitä hallinto-oikeuden, vakuutuslakia ja markkinaoikeuden kokoonpanoa koskevia muutoksia. Lisäksi ehdotetaan muutettaviksi tuomareiden nimittämisestä annetun lain säännöksiä siitä, missä kokoonpanossa tuomioistuin antaa lausunnon tuomarinvalintalautakunnalle tuomarin nimittämistä koskevassa asiassa.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
YLEISPERUSTELUT	3
1 NYKYTILA JA EHDOTETUT MUUTOKSET	3
1.1 Määräaikaisten tuomareiden nimittäminen	3
Lainsäädäntö ja käytäntö	3
Ehdotus ja sen syyt	4
1.2 Johtamistehtävät käräjäoikeudessa ja hallinto-oikeudessa.....	6
Lainsäädäntö ja käytäntö	6
Ehdotus ja sen syyt	6
1.3 Hallinto-oikeuden kokoonpano eräissä tapauksissa.....	7
1.4 Tuomioistuimen lausunnon antaminen tuomarin viran täyttämistä koskevassa asiassa ...	8
2 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	8
3 ASIAN VALMISTELU	9
4 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	9
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	11
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	11
1.1 Laki tuomareiden nimittämisestä	11
1.2 Hovioikeuslaki	12
1.3 Hallinto-oikeuslaki	12
1.4 Käräjäoikeuslaki.....	14
1.5 Vakuutuslaki.....	14
1.6 Markkinaoikeuslaki.....	14
2 VOIMAANTULO.....	15
3 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	15
LAKIEHDOTUKSET	16
1. Laki tuomareiden nimittämisestä annetun lain muuttamisesta.....	16
2. Laki hovioikeuslain 8§:n muuttamisesta	18
3. Laki hallinto-oikeuslain muuttamisesta.....	19
4. Laki käräjäoikeuslain muuttamisesta	21
5. Laki vakuutuslain 8 ja 14 §:n muuttamisesta.....	22
6. Laki markkinaoikeuslain muuttamisesta	23
LIITE1	23
RINNAKKAISTEKSTIT	24
1. Laki tuomareiden nimittämisestä annetun lain muuttamisesta.....	24
2. Laki hovioikeuslain 8 §:n muuttamisesta	27
3. Laki hallinto-oikeuslain muuttamisesta.....	28
4. Laki käräjäoikeuslain muuttamisesta	31
5. Laki vakuutuslain 8 ja 14 §:n muuttamisesta.....	32
6. Laki markkinaoikeuslain muuttamisesta	33

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset**1.1 Määräaikaisten tuomareiden nimittäminen**

Lainsäädäntö ja käytäntö

Perustuslain 102 §:n mukaan tasavallan presidentti nimittää vakinaiset tuomarit. Nimitysmenettelystä säädetään tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa (205/2000). Nimityspäätös tehdään valtioneuvoston ratkaisuehdotuksesta. Tuomarivalintalautakunta valmistelee viran täyttämistä ja tekee siitä perustellun esityksen valtioneuvostolle tasavallan presidentille esittelemistä varten. Korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden tuomarin viroista tällaisen esityksen tekee kuitenkin tuomioistuin itse. Korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden presidentit nimitetään ilman tällaista esitystä.

Tuomarivalintalautakunta pyytää ennen nimitysesityksen tekemistä lausunnon viran hakijoista siltä tuomioistuimelta, joka on julistanut viran haettavaksi. Jos täytettävänä on kärjätuomarin virka, lausunto pyydetään viran haettavaksi julistaneen hovioikeuden lisäksi myös asianomaiselta kärjäoikeudelta. Lautakunta voi hankkia hakijoista muitakin lausuntoja ja selvityksiä.

Tuomarivalintalautakunta on riippumaton toimielin, jonka valtioneuvosto asettaa viideksi vuodeksi kerrallaan. Lautakunnassa on eri tuomioistuinten ja tuomariryhmien, asianajajien sekä syyttäjien ja oikeustieteellisen tutkimuksen edustus.

Tuomariksi voidaan nimittää oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittanut oikeamielinen Suomen kansalainen, joka aikaisemmalla toiminnallaan tuomioistuimessa tai muussa tehtävässä on osoittanut, että hänellä on viran menestyksellisen hoitamisen edellyttämä perehtyneisyys viran tehtäväalaa sekä tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet (tuomareiden nimittämisestä annetun lain 11 §). Lain 11 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin päällikkötuomarin virkoihin sekä hovioikeuden ja vakuutus oikeuden laamannin virkaan

nimitettävältä edellytetään lisäksi johtamistaitoa.

Tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa on säännökset myös määräaikaisten tuomareiden nimittämisestä. Lain 15 §:n mukaan vakinaisen tuomarin ollessa ilman viran hoitajaa taikka tuomarin ollessa estyneenä tai vuosilomalla voidaan virkaa hoitamaan nimittää tuomari määräajaksi. Tuomari voidaan nimittää määräajaksi myös, milloin se on käsiteltävien asioiden lukumäärän tai muusta erityisestä syystä tarpeen. Pykälän 3 momentin mukaan määräaikaisesti nimitetyn tuomarin kelpoisuudesta, virassapysymisoikeudesta sekä palkkauksen perusteista on voimassa, mitä vastaavasta vakinaisesta tuomarista on säädetty.

Määräaikaisen tuomarin nimitysmenettely poikkeaa kuitenkin siitä, mitä on säädetty vakinaisen tuomarin nimittämisestä. Ensinnäkin tasavallan presidentti nimittää määräajaksi vain ylimpien tuomioistuinten tuomarit. Päällikkötuomareita lukuun ottamatta muiden tuomareiden osalta nimitystoimivalta määräytyy sen mukaan, kuinka pitkäksi määräajaksi nimitys tehdään (18 §). Jos nimitys tehdään vuodeksi tai sitä pidemmäksi ajaksi, nimityksestä päättää korkein oikeus hovioikeuden laamannin ja hovioikeuden neuvoksen ja kärjätuomarin osalta. Sama koskee maa-oikeusinsinöörin nimittämistä kärjäoikeuteen. Korkein hallinto-oikeus nimittää vastaavaksi määräajaksi tuomarin hallinto-oikeuteen, vakuutus oikeuteen ja markkinaoikeuteen. Nimitys tehdään sen tuomioistuimen esityksestä, jossa määräajaksi täytettävä virka on. Tuomarivalintalautakunta ei osallistu tuomarin viran täyttämiseen määräajaksi.

Jos edellä tarkoitettu virka täytetään vuotta lyhyemmäksi ajaksi, nimitystoimivalta on asianomaisella tuomioistuimella itsellään. Nimitystoimivalta jakaantuu tällöin monijäsenisessä tuomioistuimessa siten, että tuomioistuimen päällikkötuomarilla on oikeus nimittää tuomari enintään kahdeksi kuukaudeksi. Kahta kuukautta pidemmäksi määräajaksi tuomarin nimittää puolestaan kunkin tuomioistuimen täysistunto tai sitä vastaava

monijäseninen toimielin (vakuutusoiden hallintoistunto). Monijäsenisillä tuomioistuimilla tarkoitetaan tässä hovioikeutta, hallinto-oikeutta, vakuutusoiden ja markkina-oikeutta.

Käräjäoikeudessa päätösvalta hallintoasioissa on yksinomaan käräjäoikeuden laamannilla. Siten laamannilla on toimivalta myös käräjätuomarin ja maaoikeusinsinöörin virkaa määräaikaisesti täytettäessä aina silloin, kun määräaikaisuus ei ole niin pitkä, että toimivalta on korkeimmalla oikeudella.

Ehdotus ja sen syyt

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuomareiden nimittämisestä annettua lakia siten, että se tuomioistuin, jossa määräaikaisesti täytettävä virka on, tekisi tuomarin virkaa koskevan nimityspäätöksen aina, kun virka täytetään enintään vuodeksi. Näin asianomaisella tuomioistuimella olisi toimivalta vielä silloin, kun virka täytetään kokonaiseksi vuodeksi. Nykyisin nimitystoimivalta on tällöin korkeimmalla oikeudella tai korkeimmalla hallinto-oikeudella.

Tuomioistuimet tekevät vuosittain huomattavan määrän oman tuomioistuimen tuomarinvirkaa koskevia määräaikaisia nimityksiä. Valtaosa tuomarinimityksistä tehdään vuotta lyhyemmäksi ajaksi, jolloin nimitystoimivalta on sillä tuomioistuimella, jonka virka on määräajaksi täytettävänä. Kuitenkin jos saman viran määräaikaisuus on kestänyt tai tulisi nimityksen johdosta kestämaan vähintään vuoden, on aikaisemman määräyksen jatkeeksi tuleva lyhyempikin määräaikainen nimitys saatettava ylimmän tuomioistuimen käsiteltäväksi. Toisaalta tuomarinvirkaa voidaan hoitaa määräaikaisesti pidemmänkin aikaa ilman, että nimitys tulee lainkaan ylimmän tuomioistuimen käsiteltäväksi. Näin on silloin, kun määräaikainen viranhoito on kohdistunut eri tuomarinvirkoihin.

Vuosina 2007 -2009 Korkeimmassa oikeudessa tehtiin vuosittain 78 - 85 alemman tuomioistuimen tuomarinvirkaa koskevaa nimitystä. Korkeimmassa hallinto-oikeudessa vastaavana aikana nimityksiä tehtiin 32 - 40. Huomattava osa näistä nimityksistä tehtiin 12 kuukauden määräajaksi.

Muutosehdotuksen keskeisenä tavoitteena on selkeyttää ja keventää määräaikaisten tuomareiden nimitysmenettelyä. Tuomioistuinten omaa päätösvaltaa ehdotetaan lisättäväksi niin, että niiden toimivallan rajaksi tulisi enintään vuoden määräaikainen nimitys.

Uudistuksen käytännön merkitys ilmenee erityisesti siinä, että tuomioistuimet voisivat itse täyttää määräajaksi ne tuomarin virat, joista sovitaan tuomioistuinten ja oikeusministeriön vuosittaisissa tulosneuvotteluissa seuraavaa kalenterivuotta varten. Tulosneuvottelujen jälkeen tuomioistuimet julistavat niille osoitetut määräaikaiset tuomarin virat haettaviksi, valmistelevat virkahakemukset saatuaan nimityksien ja tekevät asianomaiselle ylimmälle tuomioistuimelle nimityksien. Käytettävissä olevan ajan vuoksi nimitysmenettelyn eri vaiheet joudutaan teemmään varsin kiireellisesti. Tiukka nimityskataulu vaikeuttaa myös tuomioistuinten ulkopuolisten pätevien lakimiesten rekrytoitumista tuomarin uralle, koska kiireisissä tilanteissa määräaikaisen tuomarin valinta helposti kohdistuu jo valmiiksi tuomioistuinten palveluksessa työskenteleviin henkilöihin. Uudistus olisi omiaan avaamaan myös tuomarinuraa, kun hakumenettelyyn ja nimityksien valmisteluun jää enemmän aikaa. Nimitystoimivallan laajentaminen vähentäisi myös ylimpien tuomioistuinten hallinnollisten tehtävien määrää ja ne voisivat entistä enemmän keskittyä lainkäyttötoimintaan.

Määräaikaisessa tuomarintehtävissä saatu kokemus on merkittävä ansio vakinaisia tuomarinvirkoja täytettäessä, joten nimitysperusteiden noudattaminen on tästäkin syystä hyvin tärkeää. Kun alempien tuomioistuinten omaa nimitystoimivaltaa näin laajennetaan, on haku- ja nimitysmenettelyn läpinäkyvyys, nimitysasioiden huolellinen valmistelu ja nimityspäätöksen perustelevuus entistä tärkeämpää.

Vaikka ylimpien tuomioistuinten nimitystoimivaltaa kavennettaisiin, olisi niiden nimityskontrollilla edelleen merkitystä. Se tulisi kohdistumaan nyt tavanomaista pitempiin määräaikaisiin tuomarinimityksiin, joissa on erityinen tarve varmistautua siitä, että nimityksissä hakijoita on arvioitu asianmu-

kaisesti ja että esitys perustuu objektiivisiin ja hyväksyttäviin perusteisiin.

Toinen määräaikaisten virkojen nimitysmenettelyä koskeva muutosehdotus on se, että monijäsenisissä tuomioistuimissa eli hovioikeudessa, hallinto-oikeudessa, vakuutus-oikeudessa ja markkinaoikeudessa tuomioistuimelle kuuluva tuomareiden nimitystoimivalta olisi yksinomaan päällikkötuomarilla. Täysistunnolla tai muulla vastaavan monijäsenisellä kokoonpanolla ei olisi siten enää nimitysvaltaa. Päällikkötuomareita ovat hovioikeudessa presidentti sekä hallinto-oikeudessa, vakuutus-oikeudessa ja markkinaoikeudessa ylituomari. Muutosehdotus koskisi kaikkia kyseisille tuomioistuimille kuuluvia määräaikaista tuomarin nimityksiä.

Muutoksen jälkeen nimitystoimivalta määrytyisi samalla tavoin sekä käräjäoikeudessa että mainituissa monijäsenisissä tuomioistuimissa. Virkanimitykset ovat keskeinen osa tuomioistuimen johtamista. Ne vaikuttavat olennaisesti toiminnan tuloksellisuuteen, josta kaikissa tuomioistuimissa vastaa päällikkötuomari. Perusteita johtamisen ydinalueen eli nimitystoimivallan järjestämiseen eri tavalla näissä tuomioistuimissa ei ole.

Tarkoitus on lisäksi se, että esittelijänä tai valmistelijana toimivan hovioikeuden viskaalin, hallinto-oikeuden hallinto-oikeussihteerin, vakuutus-oikeuden kansliapäällikön, asesorin ja vakuutus-oikeussihteerin sekä markkinaoikeuden markkinaoikeussihteerin nimittäisi päällikkötuomari täysistunnon tai sitä vastaavan toimielimen asemesta. Muutos edellyttää vakuutus-oikeuden osalta vakuutus-oikeuslain muuttamista. Muiden monijäsenisten tuomioistuinten osalta nimittämis-toimivallasta on säädetty asetuksessa. Markkinaoikeuslaissa on tästä nimenomainen asetuksenantovaltuussäännös.

Näitä tuomioistuimia koskevia asetuksia tuldtisiin lisäksi muuttamaan siten, että kaikissa muissakin tuomioistuimen hallintoasioissa, vakinaisen tuomarin nimittämistä koskevia lausuntoasioita lukuun ottamatta, ratkaisulta olisi yksin päällikkötuomarilla. Lausunnon antamista lainsäädäntöasioissa ja lainsäädäntöaloitteiden tekemistä koskevissa asioissa päällikkötuomari voisi edelleen siirtää asian täysistunnon ratkaistavaksi.

Täysistuntoa voidaan pitää kokoonpanoltaan liian laajana toimielimenä käsittelemään nimitys- ja muita hallintoasioita. Esimerkiksi suurimmissa hovioikeuksissa ja hallinto-oikeuksissa on useita kymmeniä vakinaisia tuomareita ja siten täysistuntoon osallistuvien jäsenten määrä voi olla huomattava. Ainakin suurimpien väestökeskusten tuomioistuinten tuomareiden lukumäärä voi lähivuosina entisestään lisääntyä.

Täysistunnon toimivalta nimitysasioissa poikkeaa paitsi siitä, miten asia on järjestetty käräjäoikeuksissa, myös vallitsevasta tilanteesta esimerkiksi muissa pohjoismaissa, joissa muutoksenhakutuomioistuinten täysistunnolla ei ole vastaavaa asemaa.

Tuomioistuimen päätösvaltaan kuuluvien nimityspäätösten tekeminen on olennainen osa tuomioistuimeen rekrytointia ja siten myös tuomioistuinten johtamista. Vakinaisiin tuomarintehtäviin pätevoidytään yleensä hankkimalla kokemusta ensin määräaikaista tuomarintehtävistä. Nimitystoimivallan antaminen käräjäoikeuksien tavoin tuomioistuimen johdolle antaa parhaat edellytykset monipuoliselle ja oikeuslaitoksen tarpeita palvelevalle määräaikaisten tuomareiden rekrytoinnille. Koko tuomareiden nimitysjärjestelmänkin kannalta on tärkeää, että näihin tehtäviin saadaan kyvykkäitä ja osaavia henkilöitä, myös tuomioistuimen ulkopuolelta.

Tavoitteen toteuttamisen kannalta paras ratkaisu on siirtää nimitystoimivalta mainituissa monijäsenisissäkin tuomioistuimissa päällikkötuomarille, jolle vastuu toiminnan tuloksellisuudesta muutenkin kuuluu. Nimitysasiat olisi käsiteltävä tuomioistuimen johtoryhmässä, mikä turvaa hakijoiden ansioiden monipuolisen vertailun. Nimityspäätöksen valmistelu voidaan muutenkin järjestää eri tavoin niin, että siinä tulevat tarpeen mukaan erilaiset näkemykset otetuiksi huomioon.

Lausuntopalautteessa esitettiin yhdeksi vaihtoehdoksi nimitystoimivallan antamista täysistunnon keskuudestaan nimeämälle pienemmälle kokoonpanolle. Tämä ratkaisu tarkoittaisi kokonaan uuden hallinnollisen toimielimen perustamista, mikä olisi omiaan hämärtämään tehtävän- ja vastuunjako tuomioistuimissa. Yksi mahdollisuus olisi antaa nimitystoimivalta täysistunnon sijasta tuo-

mioistuimen johtoryhmälle. Nykyisinkin ho-
vioikeudenlaamannit ja hallinto-oikeuksien
jaostojen puheenjohtajana toimivat hallinto-
oikeustuomarit käyttävät päätösvaltaa, kun
tuomioistuin antaa nimitystä valmistelevan
lausunnon vakinaisen tuomarin nimittämistä
koskevassa asiassa tuomarivalintalautakun-
nalle. Varsinaisen nimitystoimivallan anta-
minen johtoryhmän jäsenille merkitsisi kui-
tenkin sitä, että neuvoo-antava johtoryhmä
muuttuisi keskeisissä asioissa kollegiseksi
päätöksentekoelementiksi. Tämä muuttaisi tuo-
mioistuimen johtamisen vastuusuhteita tavalla,
jota ei kaikilta osin voida pitää asianmu-
kaisena. Parempi ratkaisu on, että johtoryh-
mä säilyisi tähtäkin osin edelleen tärkeänä
neuvoo-antavana toimielimenä. Huomattava
myös on, että käräjä- ja hallinto-oikeuksissa
päällikkötuomari määräisi tämänkin ehdo-
tuksen mukaan johtoryhmän jäsenenä toimi-
vat yksikön johtajat. Tähän ratkaisuun sopisi
huonosti se, että päällikkötuomarin määrää-
millä yksikön johtajilla olisi johtoryhmän jä-
seninä nimitystoimivaltaa.

1.2 Johtamistehtävät käräjäoikeudessa ja hallinto-oikeudessa

Lainsäädäntö ja käytäntö

Käräjäoikeuslain 18 a §:n mukaan käräjä-
oikeudessa voi olla toimintayksikköinä osas-
toja. Osaston perustamisesta määrätään työ-
järjestyksessä. Jos osasto perustetaan kielelli-
sin perustein, siitä päättää kuitenkin oikeus-
ministeriö. Osastoja on perustettu etenkin
suurimpiin käräjäoikeuksiin. Käräjäoikeudet
on voitu jakaa osastoihin esimerkiksi käsitel-
tävien asioiden laadun mukaan. Käräjäoike-
uksien lukumäärä on vuoden 2010 alusta vä-
hentynyt ja käräjäoikeuksien yksikkökoko
kasvanut. Osastojakoa käytetäänkin nyt en-
tistä enemmän.

Käräjäoikeuslaissa tai käräjäoikeusasetuk-
sessa ei ole säädetty mitään käräjäoikeuden
osaston johtamisesta, vaan tämä on jäänyt
täysin työjärjestyksen määräysten varaan.
Käytännössä käräjäoikeuden laamanni on
määrännyt jonkun käräjäoikeuden vakinaisis-
ta käräjätuomareista suostumuksensa mukaan
määrääjäksi toimimaan osaston johtajana.
Osaston johtajana toimivan käräjätuomarin

tehtävänä on lähinnä vastata lainkäyttötyön
sujuvuudesta osastolla.

Hallinto-oikeuksissa tilanne on ollut sa-
mantapainen kuin käräjäoikeuksissa. Hallin-
to-oikeuslain 13 §:n mukaan hallinto-oikeus
voi toimia jaostoihin jakaantuneena siten
kuin työjärjestyksessä tarkemmin määrätään.
Myöskään hallinto-oikeuslaissa tai hallinto-
oikeusasetuksessa ei ole säädetty mitään ja-
oston johtamisesta. Hallinto-oikeuslain 16
§:n 2 momentissa on vain säännös hallinto-
oikeuden jaoston puheenjohtajan oikeudesta
siirtää lainkäyttöasia vahvennetun jaoston
käsiteltäväksi.

Kaikki hallinto-oikeudet yhtä lukuun otta-
matta (Rovaniemen hallinto-oikeus) toimivat
nykyisin jaostoihin jakaantuneena. Jaostoja-
ko perustuu käsiteltäviin asiaryhmiin.

Hallinto-oikeuksissakin ylituomari määrää
jaoston puheenjohtajan tehtävään määrääjäksi
jonkun hallinto-oikeuden hallinto-
oikeustuomareista.

Ehdotus ja sen syyt

Käräjäoikeuden osaston johtajan ja hallin-
to-oikeuden jaoston puheenjohtajan tehtävät
ovat hyvin tärkeitä näiden tuomioistuinten
lainkäyttötoiminnan tuloksellisuuden kannalta.
Järjestelmä, jossa käräjäoikeuden laa-
manni tai vastaavasti hallinto-oikeuden yli-
tuomari on tehnyt tätä tehtävää koskevan
henkilövalinnan, on osoittautunut käytännös-
sä joustavaksi ja toimivaksi. Kysymyksessä
on johtamistehtävä eikä erityinen tuomiois-
tuimen johtamisvirka. Ehdotuksen mukaan
tehtävään voidaan valita asianomaisen tuo-
mioistuimen vakinainen tuomari, jolla on si-
ten tuomarina perustuslain 103 §:ssä turvattu
virassapysymisoikeus. Tätä asemaa ei horjuta
se, että johtamistehtävä sinänsä on määrääi-
kainen.

Asian valmistelussa on ollut esillä se vaih-
toehto, että määräyksen käräjäoikeuden osas-
ton johtajan tehtävään antaisi korkein oikeus
ja vastaavasti määräyksen hallinto-oikeuden
jaoston puheenjohtajan tehtävään korkein
hallinto-oikeus. Tämä saattaisi lisätä jonkin
verran nimityksen avoimuutta ja hyväksyttä-
vyyttä. Käytännössä päällikkötuomarin ase-
ma olisi tällöinkin vahva, koska määräys teh-
täisiin hänen esityksestään. Osaston johtajan

ja jaoston puheenjohtajan tehtävät ovat lähinnä työnjohdollisia. Voidaan olettaa, että juuri päällikkötuomarilla on asemansa ja kokemuksensa perusteella hyvät edellytykset arvioida tehtävästä kiinnostuneiden tuomareiden johtamistaitoa ja kykyä selvittää johtamistehtävästä. Tämän vuoksi esityksessä on päädytty siihen, että nykykäytännön mukaisesti päällikkötuomari antaisi määräyksen osaston johtajan tai jaoston puheenjohtajan tehtävään. Lakiin tulisi selkeyden vuoksi ottaa kuitenkin nimenomaiset säännökset osaston johtajan ja jaoston puheenjohtajan tehtävistä, tehtävän kelpoisuusehdoista, tehtävään määräämisestä sekä määräyksen peruuttamisesta samoin kuin toimikauden pituudesta. Osaston johtajalle ja jaoston puheenjohtajalle tästä tehtävästä maksettavasta palkkauslisästä sovittaisiin edelleenkin virkaehtosopimuksessa.

Hovioikeudessa ja vakuutusosakeudessa sinänsä samankaltaisesta osaston johtamistehtävästä on säädetty toisella tavalla. Hovioikeudessa osastoa johtaa hovioikeudenlaamanni ja vakuutusosakeudessa vakuutusosakeuden laamanni. Kyseessä on vakinainen tuomarinvirka, johon nimitetään tuomareiden nimittämisestä annetussa laissa säädetyssä järjestyksessä. Viranhakumenettely on siis avoin. Laamanniksi nimitettävältä edellytetään mainitun lain 11 §:n mukaan samoin kuin päällikkötuomareilta myös johtamistaitoa.

Tässä yhteydessä ei ole tarpeen puuttua hovioikeudenlaamannin tai vakuutusosakeuden laamannin lakisääteiseen asemaan.

1.3 Hallinto-oikeuden kokoonpano eräissä tapauksissa

Hallinto-oikeuslain 15 §:n mukaan hallinto-oikeudessa voi olla vahvennettu istunto, joka on päätösvaltainen vähintään viisijäsenisenä. Kun asiantuntijajäsen lain mukaan osallistuu lainkäyttöasian käsittelyyn, hän osallistuu vastaavasti myös käsittelyyn vahvennetussa istunnossa (1 momentti). Vahvennetun istunnon kokoonpanosta määrätään tarkemmin työjärjestyksessä (2 momentti).

Lain 16 §:n 2 momentin mukaan lainkäyttöasia voidaan siirtää vahvennetun istunnon käsiteltäväksi, jos se on tarpeen lainkäytön

yhdenmukaisuuden turvaamiseksi tai muusta perustellusta syystä.

Hallinto-oikeuksien vahvennettua istuntoa koskeva sääntely on nykyisin siis osittain laissa ja osittain hallinto-oikeuksien työjärjestyksissä. Eri hallinto-oikeuksien työjärjestyksien vahvennettua istuntoa koskevat määräykset puolestaan eroavat selvästi toisistaan. Tämä johtuu muun muassa siitä, että aikanaan kaikissa hallinto-oikeuksissa jaostot eivät olleet viisijäsenisiä, joten vahvennettu istunto oli koottava muulla tavoin kuin koko jaoston kokoonpanona. Nykyään kuitenkin kaikissa niissä hallinto-oikeuksissa, joissa jaostoja on, jaostoissa on vähintään viisi tuomaria.

Tuomioistuimen kokoonpano on asia, josta tulisi säätää yksinomaan laissa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että vahvennettuja kokoonpanoja koskevat säännökset otetaan kokonaisuudessaan lakiin. Tämän lisäksi ehdotetaan, että vahvennettujen istuntojen käytöstä luovuttaisiin ja ne korvattaisiin koko jaoston istunnoilla. Tällaisessa istunnossa kokoonpanoon kuulusivat kaikki ne hallinto-oikeustuomarit, jotka ovat sijoitettuna kyseiseen jaostoon, kun asia määrättiin käsiteltäväksi mainitunlaisessa kokoonpanossa. Kun lainkäyttöasian käsittelyyn lain mukaan osallistuu asiantuntijajäsen, hän osallistuu vastaavasti asian käsittelyyn koko jaoston istunnossa. Vesilain ja ympäristönsuojelulain asioissa tähän istuntoon osallistuvat luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtyneet jäsenet, jotka on määrätty käsittelemään kyseistä asiaa normaalissa kokoonpanossa.

Hallinto-oikeuslain 12 §:n 1 momentin mukaan hallinto-oikeus on pääsäännön mukaan toimivaltainen kolmijäsenisenä. Pykälän 2 momentissa on säädetty siitä, miten kolmijäseninen kokoonpano muodostetaan vesi- ja ympäristönsuojelulain mukaisissa ja lain 7 a §:n mukaisissa asioissa, joihin osallistuu asiantuntijajäsen. Edellä mainittu asia voidaan 12 §:n 2 momentin mukaan ratkaista myös lainkohdassa tarkoitettussa nelijäsenisessä kokoonpanossa, jos ratkaistavana olevan kysymyksen laatu sitä edellyttää.

Käytäntö on osoittanut, että nelijäseninenkin kokoonpano voi olla liian suppea laajoissa vesi- ja ympäristönsuojeluasioissa, joissa luonnontieteen tai tekniikan alaan perehty-

neitä jäseniä tarvitaan heidän erilaisten osaamisalueidensa vuoksi useampia. Tällaisissa tapauksissa on joskus turvaututtu vahvennetun jaoston kokoonpanoon. Nyt ehdotettu vahvennetun jaoston korvaava koko jaoston istunto ei ole välttämättä sovelias kokoonpano tällaisissa useanlaista erityisasiantuntemusta vaativissa asioissa, koska asiantuntijat saattavat olla kaikkien jaostojen yhteisiä. Koko jaoston istunto saattaa lisäksi olla turhan laaja kokoonpano. Tämän vuoksi ehdotetaan 12 §:n 2 momenttia täydennettäväksi niin, että laajaa ja monipuolista erityisasiantuntemusta vaativat asiat voidaan käsitellä sellaisessa kokoonpanossa, jossa on puheenjohtaja sekä riittävä määrä luonnontieteen ja tekniikan alaan perehtyneitä jäseniä ja yhtä monta lainoppinutta jäsentä. Lainoppineilla jäsenillä olisi siis aina enemmistö.

1.4 Tuomioistuimen lausunnon antamisen tuomarin viran täyttämistä koskevassa asiassa

Tuomareiden nimittämisestä annetun lain 9 §:n 1 momentin mukaan tuomarivalintalautakunnan on pyydettävä ennen nimitysesityksen tekemistä lausunto hakijoista siltä tuomioistuimelta, joka on julistanut viran haettavaksi, ja käräjätuomarin viran hakijoista lisäksi siltä käräjäoikeudelta, jossa virka on haettavana.

Lain 10 §:ssä on säännökset siitä, missä kokoonpanossa tuomioistuin antaa lausuntonsa. Näihin kokoonpanoihin ehdotetaan tehtäväksi tässä esityksessä osin periaatteellisista ja osin käytännöllisistä syistä eräitä muutoksia.

Hovioikeus antaa lausuntonsa tuomarin viran täyttämistä koskevassa asiassa kokoonpanossa, johon kuuluvat presidentti, hovioikeudenlaamannit ja kaksi täysistunnon vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä. Ehdotuksen mukaan täysistunnon valitsemista jäsenistä luovuttaisiin. Hovioikeuden näkemys hakijoista on riittävän monipuolinen, kun kokoonpanossa on presidentin lisäksi kaikki laamannit. Jäsenten suhteellinen osuus kaikista lausunnon antamiseen osallistuvista vaihtelee merkittävästi hovioikeuden koon ja siten hovioikeuden laamannien lukumäärän mukaan, mitä ei voida pitää täysin asianmu-

kaisena. Täysistunnon valitsemien jäsenten osallistuminen lausunnon antamiseen voi aiheuttaa myös jääviyskysymyksiä, kun lausunto annetaan sellaisesta tuomarinvirasta, jota asianomainen jäsen voisi itsekin hakea. Päätösvaltaisuuden turvaamiseksi ehdotetaan, että jos laamanni on estynyt, hänen sijaisenaan toimiva hovioikeudenneuvos osallistuisi lausunnon antamiseen.

Hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa lausunnon antaa johtoryhmä, jonka kokoonpanosta voidaan antaa määräyksiä työjärjestyksessä. Esityksen mukaan tuomioistuimen kokoonpano tuomarin nimitystä koskevassa lausuntoasiassa ei voisi enää määräytyä osaksikaan työjärjestyksen perusteella. Hallinto-oikeuksissa ja vakuutus-oikeudessa ehdotetaan siirryttäväksi samanlaiseen lausuntokokoonpanoon kuin hovioikeuden osalta ehdotetaan. Lausunto annettaisiin siis kokoonpanossa, johon hallinto-oikeudessa kuuluvat ylituomari ja jaostojen puheenjohtajat ja vakuutus-oikeudessa ylituomari ja vakuutus-oikeuden laamannit. Käräjäoikeuksissa lausunnon antaa käräjäoikeuden laamanni, mutta hänen on kuultava käräjäoikeuden tuomareita tai johtoryhmää. Ehdotuksen mukaan käräjäoikeuden laamannin olisi kuultava aina johtoryhmää, jos sellainen käräjäoikeudessa on. Jos johtoryhmää ei ole, laamannin on kuultava ennen lausunnon antamista muita tuomareita. Markkinaoikeudessa ja sellaisessa hallinto-oikeudessa, joka ei ole jakautunut jaostoihin, lausunnon antaisi ylituomari muita tuomareita kuultuaan.

2 Esityksen vaikutukset

Ehdotetut muutokset jossakin määrin nopeuttavat määräaikaisten tuomareiden nimitysmenettelyä ja vähentävät siitä tuomioistuimille aiheutuvaa työmäärää. Tämän seurauksena tuomarien työaikaa vapautuu varsinaisten lainkäyttötehtävien hoitamiseen.

Ehdotus luo nykyistä paremmat edellytykset sille, että tuomioistuimiin voidaan rekrytoida päteviä lakimiehiä myös tuomioistuinten ulkopuolelta.

Uudistukset selkeyttävät ja keventävät tuomioistuinten hallintoa ja parantavat näin ollen tuomioistuinten johtamisedellytyksiä.

3 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu oikeusministeriön vuonna 2008 asettamassa työryhmässä, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus hovioikeuksien, kärjäoikeuksien ja hallinto-oikeuksien organisaatiosäädöksien sekä määrääjäksi nimitettävien tuomareiden nimittämistä koskevien säädösten uudistamiseksi.

Työryhmä laati ensin ehdotuksen määrääjäläisten tuomareiden nimittämistä koskevien sekä kärjäoikeuksien johtajana ja hallinto-oikeuden jaoston puheenjohtajana toimivien tuomareiden tehtäviä, kelpoisuusvaatimuksia ja valintamenettelyä koskevien säännösten uudistamiseksi. Näiden säännösten uudistamisella katsottiin olevan olennainen merkitys tuomioistuinten johtamisen kannalta. Kärjäoikeusverkoston uudistamisen voimaantulo osaltaan korosti näiden säännösten muuttamisen tarkeyttä.

Ehdotus valmistui tammikuussa vuonna 2010. Pyydetyn lausunnon antoivat valtiovainministeriö, korkein oikeus ja korkein hallinto-oikeus, kaikki hovioikeudet ja hallinto-oikeudet, vakuutusosasto ja markkinaoikeus sekä seitsemän kärjäoikeutta ja Suomen Tuomariliitto ry.

Työryhmän työ on lausunnonantajien keskuudessa pääosin nähty tarpeelliseksi ja uudistusten toteuttaminen tarkoituksenmukaiseksi. Työryhmämietinnön tavoitteet nimitysmenettelyn yksinkertaistamisesta ja keventämisestä on todettu kannatettaviksi. Eriäviä mielipiteitä on kuitenkin esitetty siitä, millä aikataululla ja missä muodossa tuomioistuinten organisaation ja hallinnollisten asioiden käsittelyn kehittämiseen tähtäävät toimenpiteet tulisi suorittaa. Yhtäältä on esitetty, että ehdotetut muutokset tulisi suorittaa mahdollisimman pian. Toisaalta on taas koettu, että uudistuksia tulisi vielä harkita ja toteuttaa mahdollisesti vasta myöhemmin, kun työryhmä on saanut toimeksiantonsa suoritettua kokonaisuudessaan.

Suurin osa lausunnonantajista kannattaa työryhmän ehdotuksia ainakin osittain. Eniten arvostelua on esitetty korkeimman oikeuden ja Itä-Suomen hovioikeuden lausunnoissa.

Lausunnonantajien mielipiteet jakaantuivat erityisesti tuomareiden nimittämisestä anne-

tun lain 18 §:ää koskevasta muutosehdotuksesta, jonka mukaan nimitysasioiden ratkaisulta keskitettäisiin myös kollegiaalisissa tuomioistuimissa päällikkötuomarille. Keskitämisen on useassa lausunnossa epäilty vaarantavan nimittämismenettelyn tasapuolisuuden ja viranhakijoiden oikeusturvan. Lisäksi on arvioitu, ettei keskitetty järjestelmä takaa riittävän monipuolista asian valmistelua, mikä takaisi ehdokkaiden ansioiden kattavan ja asiantuntevan arvioinnin. Toisaalta on todettu täysistunnon olevan liian suuri ja jäykkä elin ratkaisemaan nimittämisasioita tehokkaasti.

Erisuuntaisia näkökohtia on esitetty myös siitä, missä kokoonpanossa tuomioistuimen tulisi antaa lausuntonsa tuomarivalintalautakunnalle tuomarin viran täyttöä koskevassa asiassa. Osa lausunnonantajista on ollut sitä mieltä, että hovioikeudessa täysistunnon valitsemista jäsenistä tulee luopua mietinnössä esitetyllä tavalla. Toisaalta on todettu, että nämä jäsenet tuovat lisäarvoa nimitysasioiden käsittelyyn ja että supistamisen sijaan näiden määrää tulisi lisätä.

Johtotehtäviä eli kärjäoikeuden osaston ja hallinto-oikeuden jaoston puheenjohtajan määräämistä ja määräyksen peruuttamista, hänen tehtäviään sekä kelpoisuusehtoja koskevista muutosehdotuksista on oltu varsin yksimielisiä. Lähes kaikki lausunnonantajat ovat kannattaneet työryhmän ehdottamia muutoksia sellaisenaan. Myös hallinto-oikeuksien tiettyihin kokoonpanoihin tehtävät muutokset ovat saaneet kannatusta.

Lausunnonantajat ovat esittäneet myös kehitys- ja lisäehdotuksia nimittämismenettelyn sekä tuomioistuinten johtamisen jatkovalmistelua silmällä pitäen. Myös joitakin pykäläkohtaisia huomautuksia on annettu.

Esitys on valmisteltu hallituksen esitykseksi virkatyönä mainitun työryhmän ehdotuksen pohjalta.

4 Riippuvuus muista esityksistä

Oikeusministeriön asettaman vakuutusosaston kehittämissä työryhmän mietinnössä (Vakuutusosaston toiminnan kehittäminen; Työryhmämietintö 2009:10) ehdotetaan muutoksia muun muassa siihen, missä kokoonpanossa asiat ratkaistaan vakuutusoi-

keudessa. Mietintöön sisältyi ehdotuksia myös vakuutusoikeudelle kuuluvien hallintoasioiden ratkaisemisesta. Eduskunnalle annetaan erillinen esitys vakuutuslakiesityksen muuttamisesta. Tämän erillisen lakiesityksen yhteydessä tulee arvioitavaksi siihen sisältyvä vakuutuslakiesityksen 10 §:n 3 momentiksi ehdotettu säännös vakuutuslakiesityksen esittelijän toimimisesta lakimiesjäsenenä esittelemisissä asioissa.

Oikeusministeriön asettama työryhmä ehdottaa mietinnössään teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien riita-asioiden tuomioistuin- käsittelyn keskittämisestä markkinaoikeu-

teen. Teollis- ja tekijänoikeuksien keskittäminen markkinaoikeuteen laajentaa merkittävästi markkinaoikeuden lainkäyttötehtäviä. Uudistus voi vaikuttaa lainkäytön organisaatioon markkinaoikeudessa, muun muassa jaostoihin jakautumiseen. Tämän vuoksi tämän esityksen yhteydessä ei ole otettu valmisteltavaksi markkinaoikeuden lainkäytön johtamistehtävien sääntelyä, vaikka markkinaoikeus voisi jo nyt toimia hallinto-oikeuden tavoin jaostoihin jakaantuneena, jos työjärjestyksessä niin määrättäisiin. Asia voidaan tältä osin valmistella mainitun uudistuksen yhteydessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki tuomareiden nimittämisestä

10 §. *Tuomioistuimen lausunnon antaminen.* Pykälässä on säännökset tuomioistuimen lausunnon antamisesta tuomarin viran täyttämistä koskevassa asiassa. Pykälän 1 momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että hovioikeus antaisi lausuntonsa kokoonpanossa, johon kuuluvat presidentti sekä hovioikeudenlaamannit. Täysistunto ei siis enää valitsisi jäseniä osallistumaan lausunnon antamiseen. Edelleen ehdotetaan, että hovioikeudenlaamannin ollessa estyneenä lausunnon antamiseen osallistuisi laamannin sijaisena toimiva hovioikeudenneuvos.

Momentin 2 kohdan mukaan hallinto-oikeuden lausuntoa ei enää antaisi johtoryhmä, vaan kokoonpano, johon kuuluisivat ylituomari sekä jaostojen puheenjohtajat, mikäli hallinto-oikeus on jakaantunut jaostoihin. Jos hallinto-oikeus ei ole jakaantunut jaostoihin, ylituomari antaisi lausuntonsa vakinaisia hallinto-oikeustuomareita kuultuaan.

Tässä esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi vakuutusoikeuden hallintoistunnosta, joka antaa nykyisin lausunnon. Momentin 3 kohdan mukaan vakuutusoikeus antaisi lausuntonsa kokoonpanossa, johon kuuluvat ylituomari ja vakuutusoikeuden laamannit.

Käräjäoikeuksissa lausunnon antaa nykyisin laamanni käräjätuomareita tai johtoryhmää kuultuaan. Ehdotuksen mukaan laamannin olisi kuultava aina johtoryhmää, jos sellainen on asetettu. Käräjäoikeusuudistuksen jälkeen suurimmassa osassa käräjäoikeuksia on johtoryhmä. Jos johtoryhmää ei ole, laamannin on kuultava sopivaksi katsomallaan tavalla käräjätuomareita. Kuulemisvelvollisuus kohdistuisi vakinaisiin käräjätuomareihin.

Markkinaoikeudessa lausunnon antaa johtoryhmä. Johtoryhmään kuuluu hallintopäällikkönä toimiva virkamies ja työjärjestyksessä määrättyä muuta henkilökuntaa. Ehdotuksen mukaan markkinaoikeuden ylituomari antaisi lausunnon markkinaoikeuden vakinaisia tuomareita kuultuaan.

16 §. *Määräaikaisen tuomarin tehtävän julistaminen haettavaksi.* Pykälässä on säännökset määräaikaisen tuomarin tehtävän julistamisesta haettavaksi. Hakumenettelyn avoimuuden lisäämiseksi olisi 1 momentin mukaan kaikki vähintään kuuden kuukauden mittaiset määräaikaiset tuomarin virat julistettava haettavaksi. Nykyisin haettavaksi on julistettava virka, joka täytetään vähintään vuodeksi. Selvää on, että kuutta kuukautta lyhyemmäksi aikaa täytettävistä viroista on syytä ilmoittaa tarkoitukseen soveltuvalla tavalla.

18 §. *Muiden tuomareiden nimittäminen määräajaksi.* Pykälässä säännellään määräaikaisten tuomareiden nimittämistoimivallan jakoa. Voimassa olevan lain mukaan ylimmät tuomioistuimet nimittävät pykälässä tarkoitetut tuomarit vuodeksi tai sitä pidemmäksi määräajaksi.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että nimittämisestä tuomariksi enintään vuoden määräajaksi päättäisi se tuomioistuin, jossa tuomarin virka on. Tätä pidemmistä määräaikaista tuomarinnimityksistä päättäisi joko korkein oikeus tai korkein hallinto-oikeus nimitystoimivaltansa mukaisesti. Ero nykyiseen on siis se, että vuoden määräaikaisesta nimityksestä tulisi päättämään ylimmän tuomioistuimen asemasta se tuomioistuin, jossa virka on.

Määräaika on edelleenkin ylimpien oikeuksien omaksuman yhdenmukaisen tulkinnan mukaan sidoksissa tiettyyn virkaan eikä tiettyyn henkilöön. Nimitystoimivalta on siis ylimmillä tuomioistuimilla silloin, kun saman viran hoitamisen määräaikaisuus kestää kerrallaan enemmän kuin vuoden tai kun saman viran määräaikaista hoitamista koskevien nimitysten yhteenlaskettu aika muodostuu vuotta pidemmäksi. Sitä vastoin silloin, kun sama henkilö on nimitetty määräaikaisesti hoitamaan eri virkoja yhteenlaskettuna vuotta pidemmäksi ajaksi, nimitysvalta ei siirry. Jos nimitysvalta on näin siirtynyt, se kuuluu ylimmälle tuomioistuimelle, vaikka saman viran hoitamista koskeva nimityspäätös tehdään tämän jälkeen lyhyemmäksi määräajaksi.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin myös siitä, että esityksen tuomarin määräaikaisesta nimittämisestä vuotta pidemmäksi ajaksi tekisi ylimmälle tuomioistuimelle aina sen tuomioistuimen päällikkötuomari, jossa määrääjäksi täytettävä virka on.

Pykälän 2 momentissa on säännökset nimitystoimivallan jakautumisesta siinä tuomioistuimessa, jossa virka on täytettävänä. Nimitystoimivalta olisi ehdotuksen mukaan aina päällikkötuomarilla. Tämän ehdotuksen vuoksi on tehtävä tarkistuksia eri tuomioistuimia koskeviin lakeihin ja asetuksiin. Käräjäoikeuksissa nimitystoimivalta on jo nykyisen lainsäädännön mukaan päällikkötuomarilla eli käräjäoikeuden laamannilla.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi 3 momentti. Sen mukaan hovioikeuden presidentin, käräjäoikeuden laamannin sekä hallinto-oikeuden, vakuutus-oikeuden ja markkinaoikeuden ylituomarin on kuultava johtoryhmää ennen nimityspäätöksen tekemistä. Jos johtoryhmää ei ole, esimerkiksi jossakin pienemässä käräjäoikeudessa, asianomaisen päällikkötuomarin on kuultava vakinaisia tuomareita tarkoitukseen sopivalla tavalla. Päätöksenteon avoimuutta lisää, jos esittelymuistioista tai nimityspäätöksestä ilmenee ainakin kuulemisen pääsisältö.

Kuuleminen ei ole tarpeen lähinnä silloin, jos päteviä hakijoita on vain yksi tai määräaikainen virkasuhde kestäisi vain lyhyen ajan.

19 §. Määräaikaisen tuomarin sidonnaisuuksien ilmoittaminen. Pykälässä on säännökset määräaikaisen tuomarin velvollisuudesta esittää valtion virkamieslainsäädännössä tarkoitettu ilmoitus sidonnaisuuksistaan. Nyt tällainen ilmoitus on annettava, jos nimitys tehdään vuodeksi tai sitä pidemmäksi ajaksi. Lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että ainoastaan vuotta pidemmäksi määrääjäksi nimitetyn tuomarin on tehtävä tällainen ilmoitus. Edellä 18 §:n kohdalla esitetyn tavoin ilmoitus sidonnaisuuksista olisi tehtävä myös silloin, kun saman viran määräämisen hoitamista koskevien nimitysten yhteenlaskettu aika muodostuu vuotta pidemmäksi ajaksi. Ehdotettu muutos on siis yhteydessä 18 §:ssä ehdotettuun tuomioistuimen nimittämistoimivallan laajennukseen. Valtion virkamieslainsäädännössä tar-

koitettu ilmoitus tuomarin sidonnaisuuksista tulisi tehtäväksi näin ollen vain silloin, kun nimityksen tekee korkein oikeus tai korkein hallinto-oikeus.

1.2 Hovioikeuslaki

8 §. Pykälän 3 momentissa on säännökset hovioikeuden täysistunnon kokoonpanosta. Määräaikainen tuomari kuuluu nykyisin kokoonpanoon vain, jos hänet on nimitetty vähintään vuodeksi. Täysistuntoon voi siis osallistua vain korkeimman oikeuden määrääjäksi nimittämä tuomari. Nimitystoimivaltaa koskevien muutosten vuoksi ehdotetaan, että määrääjäksi nimitetty hovioikeudenneuvos kuuluisi kokoonpanoon vain, jos hänet on nimitetty vuotta pidemmäksi määrääjäksi. Samalla lainkohtaa ehdotetaan selvyuden vuoksi tarkistettavaksi siten, että se ei koske määrääjäksi nimitettyä hovioikeuden presidenttiä tai hovioikeudenlaamannia.

1.3 Hallinto-oikeuslaki

12 §. Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuus. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi yleisperusteluissa mainituista syistä säännökset mahdollisuudesta käsitellä asia hallinto-oikeudessa nelijäsenistä laajemmassa kokoonpanossa. Muutos koskee vesi- ja ympäristönsuojelulain mukaisten asioiden käsittelyä. Käytännössä ehdotettu erityiskokoonpano voi tulla kysymykseen lähinnä laajoissa vesi- ja ympäristönsuojelulain mukaisissa asioissa niissä tarvittavan monipuolisen erityisasiantuntemuksen vuoksi. Erityiskokoonpano määrättäisiinkin nimenomaan sen perusteella, kuinka monta luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtynyttä jäsentä asian käsittelyyn ja ratkaisemiseen tarvitaan. Lainkohdassa edellytetään, että tällaiseen nelijäsenistä useampijäseniseen kokoonpanoon kuuluu aina paitsi lainoppinut jäsen puheenjohtajana asian laadun edellyttämä määrä luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtyneitä jäseniä ja yhtä monta lainoppinutta jäsentä. Työjärjestyksessä voidaan antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä siitä, miten kokoonpano määräytyy.

13 a §. Jaoston puheenjohtajan tehtävään määrääminen. Pykälässä säädettäisiin hallin-

to-oikeuden jaoston puheenjohtajan tehtävään määräämisestä ja määräyksen peruuttamisesta sekä kelpoisuusehdoista tähän tehtävään.

Pykälän 1 momentin mukaan hallinto-oikeuden ylituomari määräisi jaoston puheenjohtajan tehtävänsä enintään kolmen vuoden määräajaksi.

Tehtävä on julistettava niiden kyseisen hallinto-oikeuden vakinaisten hallinto-oikeustuomareiden haettavaksi, jotka ovat nimitettyinä virkaan hakuajan päättyessä. Ratkaiseva on siis nimityksen ajankohta.

Tehtävään määrättävältä edellytettäisiin, että hänellä on siihen tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet ja johtamistaitoa.

Johtamistehtävään soveltuvilla henkilökohtaisilla ominaisuuksilla tarkoitettaisiin erityisesti kykyä toimia jaoston hallinnollisena esimiehenä ja hallinto-oikeuden johtoryhmän jäsenenä. Hänellä on oltava tehtävänsä vuoksi myös hyvät tuomarin taidot ja tuomarin ammattieettiset ominaisuudet.

Johtamistehtävästä saatu kokemus ei ole välttämätöntä, vaan johtamistaitoa voisi hankkia myös osallistumalla johtamiskoulutukseen, erilaisiin koulutus- ja kehittämishankkeisiin sekä yhteistoimintaেলinten työsken-telyyn samoin kuin osoittamalla kiinnostusta lainkäytön ja tuomioistuimen toiminnan kehittämiseen.

Ehdotetun 2 momentin mukaan määräys jaoston puheenjohtajaksi voitaisiin painavasta syystä peruuttaa. Tällainen tilanne voisi olla käsillä erityisesti silloin, kun tehtävään määrätty sitä pyytää. Peruuttaminen saattaa tulla kysymykseen myös, jos osoittautuu, että jaoston puheenjohtaja ei kykene johtamistehtävää asianmukaisesti hoitamaan.

Tehtävään määräämisestä on hallintolain 45 §:n mukaisesti tehtävä perusteltu päätös. Tämä osaltaan turvaa valintamenettelyn läpinäkyvyyttä ja tasapuolisuutta. Päätöksenteko vaatii huolellisen valmistelun, joka saattaa edellyttää henkilökunnan kuulemistä.

13 b §. Jaoston puheenjohtajan tehtävät. Pykälän 1 momentin mukaan puheenjohtaja johtaisi jaoston työskentelyä. Erityisesti hänen tulisi huolehtia työn yleisestä suunnittelusta ja järjestämisestä jaostolla sekä työskentelyn tuloksellisuudesta. Lisäksi puheenjohtajan pitäisi valvoa oikeusperiaatteiden

soveltamisen ja laintulkinnan yhdenmukaisuutta jaoston ratkaisuisissa.

Pykälän 2 momentissa olisi säännös siitä, että jaostojen puheenjohtajat seuraavat virkaikäjärjestyksessä ylituomaria. Säännös vahvistaa nykyisen käytännön. Tehtävässä vanhin virantoimituksessa oleva jaoston puheenjohtaja hoitaa ylituomarin tehtäviä tämän ollessa estyneenä.

14 §. Täysistunto. Pykälässä on säännökset hallinto-oikeuden täysistunnon kokoonpanosta. Sen 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ylituomarin, vakinaisten hallinto-oikeustuomarien ja mahdollisen asiantuntijajäsenen lisäksi ainoastaan vuotta pidemmäksi määräajaksi nimitetyt hallinto-oikeustuomarit kuuluisivat täysistunnon kokoonpanoon. Näin ollen täysistunnon kokoonpanoon voisi kuulua vain korkeimman hallinto-oikeuden määräajaksi nimittämä hallinto-oikeustuomari.

15 §. Koko jaoston istunto. Pykälässä säädetäisiin koko jaoston istunnon kokoonpanosta sekä päätösvaltaisuudesta. Tässä esityksessä vahvennetut istunnot ehdotetaan korvattaviksi koko jaoston istunnoilla.

Lainkohdan 1 momentin mukaan koko jaoston istuntoon osallistuisivat puheenjohtajana ylituomari tai jaoston puheenjohtaja ja muina jäseninä ne virantoimituksessa olevat hallinto-oikeustuomarit, jotka olivat jaoston jäsenenä silloin, kun asia määrättiin käsiteltäväksi koko jaoston istunnossa. Kun lainkäyttöasian käsittelyyn lain mukaan osallistuisi asiantuntijajäsen, tämä osallistuisi vastaavasti myös asian käsittelyyn koko jaoston istunnossa. Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisissa asioissa koko jaoston istuntoon osallistuvat ne luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtyneet jäsenet, jotka oli määrätty osallistumaan asian ratkaisemiseen normaalissa kokoonpanossa.

Ylituomari päättäisi osallistumisestaan koko jaoston istuntoon. Jos ylituomari ei siihen osallistu, kokoonpanon puheenjohtajana on jaoston puheenjohtaja.

Pykälän 2 momentissa olisi säännökset koko jaoston kokoonpanon päätösvaltaisuudesta. Sen mukaan koko jaoston istunto olisi päätösvaltainen vähintään viisijäsenisenä. Jos 1 momentin mukaisesti määräytyvässä ratkaisukokoonpanossa olisi vähemmän kuin

viisi jäsentä, asia olisi siirrettävä käsiteltäväksi täysistunnossa.

16 §. Edellä 15 §:n kohdalla ehdotetaan, että hallinto-oikeuksissa luovuttaisiin vahvennetuista istunnoista ja ne korvattaisiin koko jaoston istunnoilla. Tämän vuoksi pykälän 2 momenttiin tulisi tehtäväksi tekninen muutos, jonka mukaan ylituomari tai jaoston puheenjohtaja päättäisi lainkäyttöasian siirtämisestä käsiteltäväksi koko jaoston istuntoon.

1.4 Käräjäoikeuslaki

18 d ja 18 e §. Pykälissä säädettäisiin käräjäoikeuden osaston johtajan määräämismenettelystä, määräyksen peruuttamisesta sekä osaston johtajan tehtävään määrättävän kelpoisuusvaatimuksista samoin kuin osaston johtajan tehtävistä. Tältä osin voidaan viitata siihen, mitä hallinto-oikeuksien jaostojen puheenjohtajista on edellä lausuttu.

1.5 Vakuutuslaki

8 § ja 14 §. *Esittelijät ja hallintoasiat.* Vakuutuslaissa on voimassa olevan lain mukaan hallintoistunto, joka ratkaisee asetuksessa lueteltuja vakuutuslaissa hallinto- ja talousasioita. Hallintoistunnon kokoonpanoon kuuluvat vakuutuslaissa ylituomarin ja laamannien lisäksi vakuutuslaissa vakinaiset tuomarit.

Vakuutuslaista annetun lain 8 §:n mukaan kansliapäällikön, asessorin ja vakuutuslaissa sihteerin nimittää vakuutuslaissa hallinto-osasto. Vakuutuslaissa ylituomari voi nimittää kansliapäällikön, asessorin ja vakuutuslaissa sihteerin enintään kahden kuukauden määräajaksi.

Vakuutuslaista annetun asetuksen 8 §:n mukaan hallintoistunnossa käsitellään lausunnon antaminen tuomarivalintalautakunnalle tuomarin viran täyttämistä koskevassa asiassa sekä määräajaisen tuomarin nimitystä koskeva asia samoin kuin kansliapäällikön sekä asessorin ja vakuutuslaissa sihteerin nimittämistä koskeva asia.

Tuomareiden nimittämisestä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vakuutuslaissa lausunto annettaisiin kokoonpanossa, johon kuuluu ylituomarin lisäksi vakuutuslaissa laamannit. Mainittua lakia muutettaisiin lisäksi niin, että nimitystoimivalta määräajaisissa tuomarinimityksissä siirtyisi vakuutuslaissa kokonaisuudessaan päällikkötuomarille eli vakuutuslaissa ylituomarille. Muutenkin tarkoitus on, että vakuutuslaissa ylituomarilla olisi päätösvalta kaikissa vakuutuslaissa kuuluvissa hallintoasioissa. Vakuutuslaissa hallintoistunnosta tulisi siten luopua vakuutuslaissa päätöksentekokokoonpanona.

Vakuutuslaissa 8 §:n 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kansliapäällikön, asessorin ja vakuutuslaissa sihteerin nimittää vakuutuslaissa ylituomari.

Vakuutuslaissa 14 §:ssä säädettäisiin vain siitä, että hallintoasiat ratkaisee ylituomari. Ylituomari voisi kuitenkin siirtää lausunnon antamista lainsäädäntöasiassa tai lainsäädäntöaloitteen tekemistä koskevan asian täysistunnon käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi. Päätöksentekoon osallistuisivat tällöin ne lääkärijäsenet ja sivutoimiset jäsenet, joiden toimialaan käsiteltävä asia kuuluu.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin siitä, missä asioissa ylituomari voi siirtää hallintoasian muun virkamiehen ratkaistavaksi.

1.6 Markkinaoikeuslaki

11 ja 12 §. *Täysistunto ja täysistunnon päätösvaltaisuus.* Markkinaoikeuslaissa 11 §:ssä säädetään markkinaoikeuden täysistunnosta ja 12 §:ssä täysistunnon päätösvaltaisuudesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuomareiden nimittämisestä annettua lakia siten, että myös markkinaoikeudessa sen tuomarin nimittäisi enintään vuoden määräajaksi ylituomari. Yleisen linjan mukaisesti ylituomarilla olisi toimivalta päättää kaikista muistakin markkinaoikeudelle kuuluvista hallintoasioista. Tämän mukaan täysistunnon toimivalta hallintoasioissa tulisi poistaa. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi tästä johtuvat tarkistukset. Lain 11 §:n 3 momentissa säädettäisiin lisäksi, että ylituomari voisi siirtää lau-

sunnan tekemistä lainsäädäntöasiassa tai lainsäädäntöaloitteen tekemistä koskevan asian täysistunnon päätettäväksi.

15 a §. Hallintoasiat. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 15 a §. Sen mukaan ylituomari ratkaisisi markkinaoikeudelle kuuluvat hallintoasiat. Oikeusministeriön asetuksella säädettäisiin ylituomarin oikeudesta siirtää hallintoasia muun virkamiehen ratkaistavaksi.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

3 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Uudistuksen johdosta on muutettava asianomaisia tuomioistuimia koskevia asetuksia.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**tuomareiden nimittämisestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomareiden nimittämisestä annetun lain (205/2000) 10 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti sekä 18 ja 19 §, sellaisina kuin niistä ovat 10 §:n 1 momentti laeissa 1544/2001 ja 133/2003 sekä 18 § osaksi laeissa 1183/2000 ja 133/2003, seuraavasti:

10 §

Tuomioistuimen lausunnon antaminen

Tuomioistuimen lausunnon tuomarin viran täyttämistä koskevassa asiassa antaa:

- 1) hovioikeus kokoonpanossa, johon kuuluvat presidentti ja hovioikeudenlaamannit sekä hovioikeudenlaamannin estyneenä ollessa hänen sijaisenaan toimiva hovioikeudenneuvos;
- 2) hallinto-oikeus kokoonpanossa, johon kuuluvat ylituomari sekä jaostojen puheenjohtajat tai, jos hallinto-oikeus ei ole jakaantunut jaostoihin, ylituomari vakinaisia hallinto-oikeustuomareita kuultuaan;
- 3) vakuutus-oikeus kokoonpanossa, johon kuuluvat ylituomari ja vakuutus-oikeuden laamannit;
- 4) käräjäoikeudessa laamanni johtoryhmää tai, jos käräjäoikeudessa ei ole johtoryhmää, vakinaisia käräjätuomareita kuultuaan;
- 5) työtuomioistuimessa presidentti;
- 6) markkinaoikeudessa ylituomari vakinaisia markkinaoikeustuomareita kuultuaan.

16 §

Määräaikaisen tuomarin tehtävän julistaminen haettavaksi

Ennen määräaikaisen tuomarin nimittämistä on tehtävä julistettava tuomioistuimelta haettavaksi, jos nimitys tehdään vähintään kuudeksi kuukaudeksi.

18 §

Muiden tuomareiden nimittäminen määräajaksi

Korkein oikeus nimittää vuotta pidemmäksi määräajaksi hovioikeuden presidentin esityksestä tuomarin hovioikeuteen, käräjäoikeuden laamannin esityksestä tuomarin käräjäoikeuteen ja maaoikeusinsinöörin maaoikeutena toimivaan käräjäoikeuteen sekä työtuomioistuimen presidentin esityksestä tuomarin työtuomioistuimeen. Korkein hallinto-oikeus nimittää vuotta pidemmäksi määräajaksi hallinto-oikeuden ylituomarin esityksestä tuomarin hallinto-oikeuteen, markkinaoikeuden ylituomarin esityksestä tuomarin markkinaoikeuteen ja vakuutusoi-

keuden ylituomarin esityksestä tuomarin vakuutus-oikeuteen.

Enintään vuoden määräajaksi nimittää:

- 1) hovioikeuden presidentti tuomarin hovioikeuteen;
- 2) käräjäoikeuden laamanni tuomarin ja maaoikeusinsinöörin käräjäoikeuteen;
- 3) hallinto-oikeuden ylituomari tuomarin hallinto-oikeuteen;
- 4) markkinaoikeuden ylituomari tuomarin markkinaoikeuteen;
- 5) vakuutus-oikeuden ylituomari tuomarin vakuutus-oikeuteen;
- 6) työtuomioistuimen presidentti tuomarin työtuomioistuimeen.

Ennen kuin tuomari nimitetään 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa määräajaksi, on tuomioistuimen johtoryhmää tai, jos johtoryhmää ei ole, tuomioistuimen vakinaisia tuomareita kuultava, jollei se ole tarpeetonta

nimityksen lyhytaikaisuuden tai muun syyn vuoksi.

19 §

Määräaikaisen tuomarin sidonnaisuuksien ilmoittaminen

Määräajaksi nimitettävän tuomarin on ennen nimittämistä ja virkasuhteensa aikana annettava 14 §:ssä tarkoitettut ilmoitukset, jos nimitys tehdään vuotta pidemmäksi ajaksi. Henkilön, jota esitetään nimitettäväksi määräajaksi korkeimman oikeuden jäseneksi tai korkeimman hallinto-oikeuden jäseneksi, on aina ilmoitettava sidonnaisuutensa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

2.

Laki**hovioikeuslain 8§:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hovioikeuslain (56/1994) 8 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 209/2000,
seuraavasti:

8 §:n

Täysistunto on päätösvaltainen, kun vähintään puolet virassa olevista jäsenistä on läsnä.

Hovioikeuden täysistuntoon osallistuvat presidentti, hovioikeudenlaamannit sekä vakinaiset ja vuotta pidemmäksi määräajaksi nimitetyt määräaikaiset hovioikeudenneuvokset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

3.

Laki**hallinto-oikeuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallinto-oikeuslain (430/1999) 12 §:n 2 momentti, 14 §:n 1 momentti sekä 15 ja 16 §, sellaisina kuin niistä ovat 12 §:n 2 momentti laissa 675/2006 ja 14 §:n 1 momentti laissa 211/2000, sekä

lisätään lakiin uusi 13 a ja 13 b § seuraavasti:

12 §

Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuus

Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisen asioiden käsittelyssä kolmijäseniseen kokoonpanoon kuuluu kaksi lainoppinutta jäsentä ja luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtynyt jäsen sekä 7 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyssä kaksi lainoppinutta jäsentä ja asiantuntijajäsen. Jos asiassa ratkaistavana olevan kysymyksen laatu sitä edellyttää, hallinto-oikeus voi ratkaista asian myös nelijäsenisessä kokoonpanossa. Nelijäseniseen kokoonpanoon kuuluu vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisissa asioissa vähintään kaksi lainoppinutta jäsentä ja 7 §:ssä tarkoitetuissa asioissa kolme lainoppinutta jäsentä. Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukainen asia voidaan ratkaista laajemmasakin kokoonpanossa, jos asian erityinen laatu tai laajuus sitä edellyttää. Kokoonpanoon kuuluu tällöin puheenjohtajan lisäksi tarpeellinen määrä luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtyneitä jäseniä ja yhtä monta lainoppinutta jäsentä. Puheenjohtajana toimii aina lainoppinut jäsen.

13 a §

Jaoston puheenjohtajan tehtävään määrääminen

Ylituomari määrää jaoston puheenjohtajan tehtävään hallinto-oikeustuomarin enintään kolmeksi vuodeksi. Tehtävä on julistettava niiden hallinto-oikeuden vakinaisten hallinto-

oikeustuomareiden haettavaksi, jotka on nimitetty virkaansa ennen hakuajan päättymistä. Tehtävään määrättävältä edellytetään, että hänellä on siihen tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet ja johtamistaitoa.

Määräys jaoston puheenjohtajaksi voidaan painavasta syystä peruuttaa.

13 b §

Jaoston puheenjohtajan tehtävät

Jaoston puheenjohtaja johtaa jaoston työskentelyä. Hän huolehtii erityisesti työn yleisestä suunnittelusta ja järjestämisestä jaostolla sekä työskentelyn tuloksellisuudesta. Hänen tulee valvoa oikeusperiaatteiden soveltamisen ja laintulkinnan yhdenmukaisuutta jaoston ratkaisuihin.

Ylituomarin estyneenä ollessa tämän tehtäviä hoitaa virkaiältään tehtävässä vanhin virantoimituksessa oleva jaoston puheenjohtaja.

14 §

Täysistunto

Hallinto-oikeuden täysistuntoon osallistuvat hallinto-oikeuden ylituomari puheenjohtajana sekä vakinaiset ja vuotta pidemmäksi määräajaksi nimitetyt hallinto-oikeustuomarit. Kun lainkäyttöasian käsittelyyn lain mukaan osallistuu asiantuntijajäsen, tämä osallistuu vastaavasti myös asian käsittelyyn täysistunnossa.

15 §

Koko jaoston istunto

Koko jaoston istuntoon osallistuvat puheenjohtajana ylituomari tai jaoston puheenjohtaja ja muina jäseninä ne virantoimituksessa olevat hallinto-oikeustuomarit, jotka olivat jaoston jäseninä silloin, kun asia määrättiin käsiteltäväksi koko jaoston istunnossa. Kun lainkäyttöasian käsittelyyn lain mukaan osallistuu asiantuntijajäsen, hän osallistuu vastaavasti myös asian käsittelyyn koko jaoston istunnossa. Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisissa asioissa koko jaoston istuntoon osallistuvat ne luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtyneet jäsenet, jotka oli määrätty osallistumaan kyseessä olevan asian ratkaisemiseen jaostossa.

Koko jaoston istunto on päätösvaltainen vähintään viisijäsenisenä. Jos 1 momentin mukaisesti määräytyvässä ratkaisukokoonpanossa olisi vähemmän kuin viisi jäsentä, asia on siirrettävä käsiteltäväksi täysistunnossa.

16 §

Asian siirtäminen käsiteltäväksi täysistunnossa tai koko jaoston istunnossa

Lainkäytön yhdenmukaisuuden kannalta tai muuten periaatteellisesti merkittävä tai laajakantoinen lainkäyttöasia tai sen osa voidaan siirtää käsiteltäväksi täysistunnossa tai koko jaoston istunnossa.

Lainkäyttöasian siirtämisestä käsiteltäväksi täysistunnossa päättää ylituomari ja koko jaoston istunnossa ylituomari tai jaoston puheenjohtaja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevat määräykset toimia jaoston puheenjohtajana ovat voimassa määräajan, enintään kuitenkin vuoden 2011 loppuun.

4.

Laki**käräjäoikeuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään käräjäoikeuslakiin (581/1993) uusi 18 d ja 18 e § seuraavasti:

18 d §

Laamanni määrää osaston johtajan tehtävään käräjätuomarin enintään kolmeksi vuodeksi. Tehtävä on julistettava käräjäoikeuden niiden vakinaisten käräjätuomareiden haettavaksi, jotka on nimitetty virkaansa ennen haakuajan päättymistä. Tehtävään määrättävältä edellytetään, että hänellä on siihen tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet ja johtamistaitoa.

Määräys osaston johtajaksi voidaan painavasta syystä peruuttaa.

18 e §

Osaston johtaja johtaa osaston työskentelyä. Hän huolehtii erityisesti työn yleisestä suunnittelusta ja järjestämisestä osastolla sekä työskentelyn tuloksellisuudesta. Hänen tulee valvoa oikeusperiaatteiden soveltamisen ja laintulkinnan yhdenmukaisuutta osaston ratkaisuissa.

Tehtävässä vanhin virantoimituksessa oleva osaston johtaja hoitaa laamannin tehtäviä tämän ollessa estyneenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevat määräykset toimia osaston johtajana ovat voimassa määräajan, enintään kuitenkin vuoden 2011 loppuun.

5.

Laki**vakuutusoikeuslain 8 ja 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutusoikeuslain (132/2003) 8 §:n 4 momentti ja 14 § seuraavasti:

8 §

Esittelijät

 Kansliapäällikön, asessorin ja vakuutusoi-
 keussihteerin nimittää vakuutusoikeuden yli-
 tuomari

14 §

Hallintoasiat

Ylituomari ratkaisee vakuutusoikeudelle
 kuuluvat hallintoasiat.

Ylituomarin oikeudesta siirtää hallintoasia
 muun virkamiehen ratkaistavaksi säädetään
 oikeusministeriön asetuksella.

Ylituomari voi määrätä, että asia, joka kos-
 kee lausunnon antamista lainsäädäntöasiassa
 tai lainsäädäntöaloitteen tekemistä, käsitel-
 lään ja ratkaistaan täysistunnossa. Täysistun-
 non kokoonpanosta on tällöin voimassa, mitä
 13 §:n 2 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuu-
 ta 20 .

6.

Laki**markkinaoikeuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan markkinaoikeuslain (1527/2001) 11 ja 12 §, sellaisina kuin ne ovat laissa
323/2010 sekä

lisätään lakiin uusi 15 a § seuraavasti:

11 §

Täysistunto

Markkinaoikeudessa on täysistunto lainkäyttöasioiden käsittelyä varten.

Ylituomari voi siirtää lainkäyttöasian lainkäytön yhdenmukaisuuden turvaamiseksi täysistunnon käsiteltäväksi, jos asialla saattaa olla periaatteellista merkitystä lain soveltamisen kannalta.

Ylituomari voi määrätä, että asia, joka koskee lausunnon antamista lainsäädäntöasiassa tai lainsäädäntöaloitteen tekemistä käsitellään ja ratkaistaan täysistunnossa.

12 §

Täysistunnon päätösvaltaisuus

Markkinaoikeus on päätösvaltainen täysistuntona kokoonpanossa, jonka puheenjohtajana on ylituomari ja johon ottaa osaa vähintään puolet markkinaoikeuden lainoppineista jäsenistä.

Jos lainkäyttötäysistuntoon siirretty asia on oikeudelliselta laadultaan sellainen, että sen käsittelyyn osallistuu sivutoiminen asiantuntijajäsen, täysistuntoon osallistuu lainoppi-

neiden jäsenten lisäksi vähintään yksi ja enintään kolme sivutoimista asiantuntijajäsentä. Asian aikaisempaan käsittelyyn osallistuneet jäsenet ja asiantuntijajäsenet osallistuvat asian käsittelyyn täysistunnossa. Ylituomari määrää muutoin asian käsittelyyn osallistuvat sivutoimiset asiantuntijajäsenet. Hän määrää myös lainsäädäntöasian käsittelyyn osallistuvat sivutoimiset asiantuntijajäsenet.

3 luku

Asioiden käsittely

15 a §

Hallintoasiat

Ylituomari ratkaisee markkinaoikeudelle kuuluvat hallintoasiat.

Ylituomarin oikeudesta siirtää hallintoasia muun virkamiehen ratkaistavaksi säädetään oikeusministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Astrid Thors*

1.

Laki**tuomareiden nimittämisestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tuomareiden nimittämisestä annetun lain (205/2000) 10 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti sekä 18 ja 19 §, sellaisina kuin niistä ovat 10 §:n 1 momentti laeissa 1544/2001 ja 133/2003 sekä 18 § osaksi laeissa 1183/2000 ja 133/2003, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

10 §

10 §

*Tuomioistuimen lausunnon antaminen**Tuomioistuimen lausunnon antaminen*

Tuomioistuimen lausunnon tuomarin viran täyttämistä koskevassa asiassa antaa:

1) hovioikeus kokoonpanossa, johon kuuluvat presidentti, hovioikeudenlaamannit ja kaksi täysistunnon vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä;

2) hallinto-oikeudessa johtoryhmä;

3) vakuutusoiikeus vakuutusoiikeuslain 14 §:n 1 momentissa tarkoitettussa kokoonpanossa;

4) käräjäoikeudessa laamanni käräjäoikeuden käräjätuomareita tai johtoryhmää kuultuaan;

5) työtuomioistuimessa presidentti;

6) markkinaoikeudessa johtoryhmä.

Tuomioistuimen lausunnon tuomarin viran täyttämistä koskevassa asiassa antaa:

1) hovioikeus kokoonpanossa, johon kuuluvat presidentti ja hovioikeudenlaamannit sekä hovioikeudenlaamannin estyneenä ollessa hänen sijaisenaan toimiva hovioikeudenneuvos;

2) hallinto-oikeus kokoonpanossa, johon kuuluvat ylituomari sekä jaostojen puheenjohtajat tai, jos hallinto-oikeus ei ole jakaantunut jaostoihin, ylituomari vakinaisia hallinto-oikeustuomareita kuultuaan;

3) vakuutusoiikeus kokoonpanossa, johon kuuluvat ylituomari ja vakuutusoiikeuden laamannit;

4) käräjäoikeudessa laamanni johtoryhmää tai, jos käräjäoikeudessa ei ole johtoryhmää, vakinaisia käräjätuomareita kuultuaan;

5) työtuomioistuimessa presidentti;

6) markkinaoikeudessa ylituomari vakinaisia markkinaoikeustuomareita kuultuaan.

16 §

Määräaikaisen tuomarin tehtävän julistaminen haettavaksi

Ennen määräaikaisen tuomarin nimittämistä on tehtävä julistettava tuomioistuimelta haettavaksi, jos nimitys tehdään vuodeksi tai sitä pidemmäksi ajaksi.

16 §

Määräaikaisen tuomarin tehtävän julistaminen haettavaksi

Ennen määräaikaisen tuomarin nimittämistä on tehtävä julistettava tuomioistuimelta haettavaksi, jos nimitys tehdään *vähintään kuudeksi kuukaudeksi*.

18 §

Muiden tuomareiden nimittäminen määräajaksi

Korkein oikeus nimittää vuodeksi tai sitä pidemmäksi määräajaksi hovioikeuden esityksestä tuomarin hovioikeuteen sekä kärjäoikeuden laamannin esityksestä tuomarin kärjäoikeuteen ja maa-oikeusinsinöörin maa-oikeutena toimivaan kärjäoikeuteen.

Vuotta lyhyemmäksi määräajaksi nimittää
1) tuomarin hovioikeuteen enintään kahden kuukauden määräajaksi hovioikeuden presidentti sekä kahta kuukautta pidemmäksi ajaksi hovioikeus;
2) tuomarin ja maa-oikeusinsinöörin kärjäoikeuteen kärjäoikeuden laamanni.

Korkein hallinto-oikeus nimittää vuodeksi tai sitä pidemmäksi määräajaksi hallinto-oikeuden esityksestä tuomarin hallinto-oikeuteen, markkinaoikeuden esityksestä tuomarin markkinaoikeuteen ja vakuutusoi-

18 §

Muiden tuomareiden nimittäminen määräajaksi

Korkein oikeus nimittää *vuotta pidemmäksi määräajaksi hovioikeuden presidentin esityksestä tuomarin hovioikeuteen sekä kärjäoikeuden laamannin esityksestä tuomarin kärjäoikeuteen ja maa-oikeusinsinöörin maa-oikeutena toimivaan kärjäoikeuteen ja työtuomioistuimen presidentin esityksestä tuomarin työtuomioistuimeen. Korkein hallinto-oikeus nimittää vuotta pidemmäksi määräajaksi hallinto-oikeuden ylituomarin esityksestä tuomarin hallinto-oikeuteen, markkinaoikeuden ylituomarin esityksestä tuomarin markkinaoikeuteen ja vakuutus-oikeuden ylituomarin esityksestä tuomarin vakuutus-oikeuteen.*

Enintään vuoden määräajaksi nimittää:
1) hovioikeuden presidentti tuomarin hovioikeuteen;

2) kärjäoikeuden laamanni tuomarin ja maa-oikeusinsinöörin kärjäoikeuteen;

3) hallinto-oikeuden ylituomari tuomarin hallinto-oikeuteen;

4) markkinaoikeuden ylituomari tuomarin markkinaoikeuteen;

5) vakuutus-oikeuden ylituomari tuomarin vakuutus-oikeuteen;

6) työtuomioistuimen presidentti tuomarin työtuomioistuimeen;

Ennen kuin tuomari nimitetään 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa määräajaksi, on tuomioistuimen johtoryhmää tai, jos johtoryhmää ei ole, tuomioistuimen vakinaisia tuomareita kuultava, jollei se ole tarpeetonta

keuden esityksestä tuomarin vakuutusoi-
keen. Hallinto-oikeuden ylituomari nimittää
tuomarin hallinto-oikeuteen enintään kahden
kuukauden määräajaksi ja hallinto-oikeus
kahta kuukautta pidemmäksi määräajaksi.
Markkinaoikeuden ylituomari nimittää tuo-
marin markkinaoikeuteen enintään kahden
kuukauden määräajaksi ja markkinaoikeus
kahta kuukautta pidemmäksi määräajaksi.
Vakuutusoi-
keuden ylituomari nimittää tuo-
marin vakuutusoi-
keuteen enintään kahden
kuukauden määräajaksi ja vakuutusoi-
keus kahta kuukautta pidemmäksi ajaksi.

Muissa kuin edellä mainituissa tapauksissa
tuomarin määräajaksi nimittää asianomainen
tuomioistuin.

19 §

*Määräaikaisen tuomarin sidonnaisuuksien
ilmoittaminen*

Määräajaksi nimitettävän tuomarin on en-
nen nimittämistä ja virkasuhteensa aikana an-
nettava 14 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset, jos
nimitys tehdään vuodeksi tai sitä pidemmäksi
ajaksi. Henkilön, jota esitetään nimitettäväksi
määräajaksi korkeimman oikeuden jäseneksi
tai korkeimman hallinto-oikeuden jäseneksi,
on aina ilmoitettava sidonnaisuutensa.

*nimityksen lyhytaikaisuuden tai muun syyn
vuoksi.*

19 §

*Määräaikaisen tuomarin sidonnaisuuksien
ilmoittaminen*

Määräajaksi nimitettävän tuomarin on en-
nen nimittämistä ja virkasuhteensa aikana
annettava 14 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset, jos
nimitys tehdään *vuotta pidemmäksi ajaksi*.
Henkilön, jota esitetään nimitettäväksi mää-
räajaksi korkeimman oikeuden jäseneksi tai
korkeimman hallinto-oikeuden jäseneksi, on
aina ilmoitettava sidonnaisuutensa.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20.*

2.

Laki**hovioikeuslain 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hovioikeuslain (56/1994) 8 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 209/2000,
seuraavasti:

Voimassa oleva laki

8 §

Hovioikeuden täysistuntoon osallistuvat presidentti, hovioikeudenlaamannit, hovioikeudenneuvokset sekä vuodeksi tai sitä pidemmäksi määräajaksi nimitetyt tuomarit. Täysistunto on päätösvaltainen, kun vähintään puolet virassa olevista jäsenistä on läsnä.

Ehdotus

8 §

Hovioikeuden täysistuntoon osallistuvat presidentti, hovioikeudenlaamannit, *vakinaiset sekä vuotta pidemmäksi määräajaksi nimitetyt määräaikaiset hovioikeudenneuvokset*. Täysistunto on päätösvaltainen, kun vähintään puolet virassa olevista jäsenistä on läsnä.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20*

3.

Laki**hallinto-oikeuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallinto-oikeuslain (430/1999) 12 §:n 2 momentti, 14 §:n 1 momentti sekä 15 ja 16 §, sellaisina kuin niistä ovat 12 §:n 2 momentti laissa 675/2006 ja 14 §:n 1 momentti laissa 211/2000, sekä

lisätään lakiin uusi 13 a ja 13 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuus

Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuus

Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisien asioiden käsittelyssä kolmijäseniseen kokoonpanoon kuuluu kaksi lainoppinutta jäsentä ja luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtynyt jäsen sekä 7 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyssä kaksi lainoppinutta jäsentä ja asiantuntijajäsen. Jos asiassa ratkaistavana olevan kysymyksen laatu sitä edellyttää, hallinto-oikeus voi ratkaista asian myös nelijäsenisessä kokoonpanossa. Nelijäseniseen kokoonpanoon kuuluu vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisissa asioissa vähintään kaksi lainoppinutta jäsentä ja 7 §:ssä tarkoitetuissa asioissa kolme lainoppinutta jäsentä. Puheenjohtajana toimii aina lainoppinut jäsen.

Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisien asioiden käsittelyssä kolmijäseniseen kokoonpanoon kuuluu kaksi lainoppinutta jäsentä ja luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtynyt jäsen sekä 7 §:ssä tarkoitettujen asioiden käsittelyssä kaksi lainoppinutta jäsentä ja asiantuntijajäsen. Jos asiassa ratkaistavana olevan kysymyksen laatu sitä edellyttää, hallinto-oikeus voi ratkaista asian myös nelijäsenisessä kokoonpanossa. Nelijäseniseen kokoonpanoon kuuluu vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisissa asioissa vähintään kaksi lainoppinutta jäsentä ja 7 §:ssä tarkoitetuissa asioissa kolme lainoppinutta jäsentä. *Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukainen asia voidaan ratkaista laajemmasakin kokoonpanossa, jos asian erityinen laatu tai laajuus sitä edellyttää. Kokoonpanoon kuuluu silloin puheenjohtajan lisäksi tarpeellinen määrä luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtyneitä jäseniä ja yhtä monta lainoppinutta jäsentä.* Puheenjohtajana toimii aina lainoppinut jäsen.

(uusi) 13 a §

13 a §

Ylituomari määrää jaoston puheenjohtajan tehtävään hallinto-oikeustuomarin enintään kolmeksi vuodeksi. Tehtävä on julistettava niiden hallinto-oikeuden vakinaisten hallinto-oikeustuomareiden haettavaksi, jotka on nimitetty virkaansa ennen hakuajan päättymistä. Tehtävään määrättävältä edellytetään, että hänellä on siihen tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet ja johtamistaitoa.

Määräys jaoston puheenjohtajaksi voidaan painavasta syystä peruuttaa.

(uusi) 13 b §

13 b §

Jaoston puheenjohtaja johtaa jaoston työskentelyä. Hän huolehtii erityisesti työn yleisestä suunnittelusta ja järjestämisestä jaostolla sekä työskentelyn tuloksellisuudesta. Hänen tulee valvoa oikeusperiaatteiden soveltamisen ja laintulkinnan yhdenmukaisuutta jaoston ratkaisuihin.

Ylituomarin estyneenä ollessa tämän tehtäviä hoitaa virkaiältään tehtävässä vanhin virantoimituksessa oleva jaoston puheenjohtaja.

14 §

14 §

Täysistunto

Täysistunto

Hallinto-oikeuden täysistuntoon osallistuvat hallinto-oikeuden ylituomari puheenjohtajana sekä vakinaiset ja vuodeksi tai sitä pidemmäksi määrääjäksi nimetyt hallinto-oikeustuomarit. Kun lainkäyttöasian käsittelyyn lain mukaan osallistuu asiantuntijajäsen, tämä osallistuu vastaavasti myös asian käsittelyyn täysistunnossa.

Hallinto-oikeuden täysistuntoon osallistuvat hallinto-oikeuden ylituomari puheenjohtajana sekä vakinaiset ja vuotta pidemmäksi määrääjäksi nimetyt hallinto-oikeustuomarit. Kun lainkäyttöasian käsittelyyn lain mukaan osallistuu asiantuntijajäsen, tämä osallistuu vastaavasti myös asian käsittelyyn täysistunnossa.

15 §

15 §

Vahvennettu istunto

Koko jaoston istunto

Hallinto-oikeudessa voi olla vahvennettu is-

Koko jaoston istuntoon osallistuvat pu-

tunto, joka on päätösvaltainen vähintään viisi-jäsenisenä. Kun lainkäyttöasian käsittelyyn lain mukaan osallistuu asiantuntijajäsen, tämä osallistuu vastaavasti myös asian käsittelyyn vahvennetussa istunnossa.

Vahvennetun istunnon kokoonpanosta määrätään tarkemmin työjärjestyksessä.

heenjohtajana ylituomari tai jaoston puheenjohtaja ja muina jäseninä ne virantoimituksessa olevat hallinto-oikeustuomarit, jotka olivat jaoston jäsenenä silloin, kun asia määrättiin käsiteltäväksi koko jaoston istunnossa. Kun lainkäyttöasian käsittelyyn lain mukaan osallistuu asiantuntijajäsen, hän osallistuu vastaavasti myös asian käsittelyyn koko jaoston istunnossa. Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisissa asioissa koko jaoston istuntoon osallistuvat ne luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtyneet jäsenet, jotka oli määrätty osallistumaan kyseessä olevan asian ratkaisemiseen jaostossa.

Koko jaoston istunto on päätösvaltainen vähintään viisijäsenisenä. Jos 1 momentin mukaisesti määräytyvässä ratkaisukokoonpanossa olisi vähemmän kuin viisi jäsentä, asia on siirrettävä käsiteltäväksi täysistunnossa.

16 §

Lainkäyttöasian käsittely täysistunnossa tai vahvennetussa istunnossa

Hallinto-oikeuden ylituomari voi siirtää lainkäyttöasian lainkäytön yhdenmukaisuuden turvaamiseksi täysistunnon käsiteltäväksi siten kuin asetuksella säädetään.

Hallinto-oikeuden ylituomari tai jaoston puheenjohtaja voi siirtää lainkäyttöasian lainkäytön yhdenmukaisuuden turvaamiseksi tai muusta perustellusta syystä vahvennetun istunnon käsiteltäväksi siten kuin työjärjestyksessä määrätään.

16 §

Asian siirtäminen käsiteltäväksi täysistunnossa tai koko jaoston istunnossa

Lainkäytön yhdenmukaisuuden kannalta tai muuten periaatteellisesti merkittävä tai laajakantoinen lainkäyttöasia tai sen osa voidaan siirtää käsiteltäväksi täysistunnossa tai koko jaoston istunnossa.

Lainkäyttöasian siirtämisestä käsiteltäväksi täysistunnossa päättää ylituomari ja koko jaoston istunnossa ylituomari tai jaoston puheenjohtaja.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20.*

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevat määräykset toimia jaoston puheenjohtajana ovat voimassa määräajan, enintään kuitenkin vuoden 2011 loppuun.

4.

Laki**käräjäoikeuslain 8 ja 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään käräjäoikeuslakiin (581/1993) uusi 18 d ja 18 e § seuraavasti:

<i>Voimassa oleva laki</i>	<i>Ehdotus</i>
18 d §	18 d §
<p><i>Osaston johtajan tehtävään määrääminen</i></p> <p>(uusi)</p>	<p><i>Osaston johtajan tehtävään määrääminen</i></p> <p><i>Laamanni määrää osaston johtajan tehtävään käräjätuomarin enintään kolmeksi vuodeksi. Tehtävä on julistettava käräjäoikeuden niiden vakinaisten käräjätuomareiden haettavaksi, jotka on nimitetty virkaansa ennen hakuajan päättymistä. Tehtävään määrättävältä edellytetään, että hänellä on siihen tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet ja johtamistaitoa.</i></p> <p><i>Määräys osaston johtajaksi voidaan painavasta syystä peruuttaa.</i></p>
18 e §	18 e §
<p><i>Osaston johtajan tehtävät</i></p> <p>(uusi)</p>	<p><i>Osaston johtajan tehtävät</i></p> <p><i>Osaston johtaja johtaa osaston työskentelyä. Hän huolehtii erityisesti työn yleisestä suunnittelusta ja järjestämisestä osastolla sekä työskentelyn tuloksellisuudesta. Hänen tulee valvoa oikeusperiaatteiden soveltamisen ja laintulkinnan yhdenmukaisuutta osaston ratkaisuihin.</i></p> <p><i>Tehtävässä vanhin virantoimituksessa oleva osaston johtaja hoitaa laamannin tehtäviä tämän ollessa estyneenä.</i></p> <p style="text-align: center;">_____</p> <p><i>Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .</i></p> <p><i>Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevat määräykset toimia osaston johtajina ovat voimassa määräajan, enintään kuitenkin vuoden 2011 loppuun.</i></p>

5.

Laki**vakuutuslainsäädännön muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vakuutuslainsäädännön (132/2003) 8 §:n 4 momentti ja 14 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Esittelijät

Esittelijät

Kansliapäällikön, asessorin ja vakuutusoi-
 keussihteerin nimittää vakuutuslainsäädännön hal-
 lintoistunto. Vakuutuslainsäädännön ylituomari
 voi kuitenkin nimittää kansliapäällikön, ases-
 sorin ja vakuutuslainsäädännön esintään
 kahden kuukauden määräajaksi.

*Kansliapäällikön, asessorin ja vakuutusoi-
 keussihteerin nimittää vakuutuslainsäädännön yli-
 tuomari*

14 §

14 §

Hallintoistunto

Hallintoasiat

Siitä, mitkä hallinto- ja talousasiat käsitel-
 lään vakuutuslainsäädännön istunnossa, säädetään
 oikeusministeriön asetuksella. Näitä asioita
 käsiteltäessä vakuutuslainsäädännön puheenjohta-
 jana on ylituomari ja muina jäseninä ovat va-
 kinaiset laamannit ja vakuutuslainsäädännön tuomarit,
 joista vähintään neljän tulee olla saapuvilla.

Muut kuin vakuutuslainsäädännön istunnossa
 käsiteltävät hallinto- ja talousasiat ratkaisee
 ylituomari.

*Ylituomari ratkaisee vakuutuslainsäädännölle
 kuuluvat hallintoasiat.*

*Ylituomarin oikeudesta siirtää hallintoasia
 muun virkamiehen ratkaistavaksi säädetään
 oikeusministeriön asetuksella.*

*Ylituomari voi määrätä, että asia, joka
 koskee lausunnon antamista lainsäädäntö-
 asiassa tai lainsäädäntöaloitteen tekemistä,
 käsitellään ja ratkaistaan täysistunnossa.
 Täysistunnon kokoonpanosta on tällöin voi-
 massa, mitä 13 §:n 2 momentissa säädetään.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
 ta 20.*

6.

Laki**markkinaoikeuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan markkinaoikeuslain (1527/2001) 11 ja 12 §, sellaisina kuin ne ovat laissa
323/2010 sekä

lisätään lakiin uusi 15 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

11 §

11 §

*Täysistunto**Täysistunto*

Markkinaoikeudessa on täysistunto lainkäyttöasioiden ja hallinto-asioiden käsittelyä varten.

Ylituomari tai tämän sijainen voi siirtää lainkäyttöasian lainkäytön yhdenmukaisuuden turvaamiseksi täysistunnon käsiteltäväksi, jos asialla saattaa olla periaatteellista merkitystä lain soveltamisen kannalta.

Asioiden käsittelemisestä hallintoasioiden täysistunnossa säädetään oikeusministeriön asetuksella.

Markkinaoikeudessa on täysistunto lainkäyttöasioiden käsittelyä varten.

Ylituomari voi siirtää lainkäyttöasian lainkäytön yhdenmukaisuuden turvaamiseksi täysistunnon käsiteltäväksi, jos asialla saattaa olla periaatteellista merkitystä lain soveltamisen kannalta.

Ylituomari voi määrätä, että asia, joka koskee lausunnon antamista lainsäädäntöasiassa tai lainsäädäntöaloitteen tekemistä käsitellään ja ratkaistaan täysistunnossa.

12 §

12 §

*Täysistunnon päätösvaltaisuus**Täysistunnon päätösvaltaisuus*

Markkinaoikeus on hallintoasioiden ja lainkäyttöasioiden käsittelyä varten päätösvaltainen täysistuntona kokoonpanossa, jonka puheenjohtajana on ylituomari tai tämän sijainen ja johon ottaa osaa vähintään puolet markkinaoikeuden lainoppineista jäsenistä.

Jos lainkäyttötäysistuntoon siirretty asia on oikeudelliselta laadultaan sellainen, että sen käsittelyyn osallistuu sivutoiminen asiantuntijajäsen, täysistuntoon osallistuu lainoppineiden jäsenten lisäksi vähintään yksi ja enintään kolme sivutoimista asiantuntijajäsentä. Asian aikaisempaan käsittelyyn osallistuneet jäsenet ja asiantuntijajäsenet osallistuvat asian käsittelyyn.

Markkinaoikeus on päätösvaltainen täysistuntona kokoonpanossa, jonka puheenjohtajana on ylituomari ja johon ottaa osaa vähintään puolet markkinaoikeuden lainoppineista jäsenistä.

Jos lainkäyttötäysistuntoon siirretty asia on oikeudelliselta laadultaan sellainen, että sen käsittelyyn osallistuu sivutoiminen asiantuntijajäsen, täysistuntoon osallistuu lainoppineiden jäsenten lisäksi vähintään yksi ja enintään kolme sivutoimista asiantuntijajäsentä. Asian aikaisempaan käsittelyyn osallistuneet jäsenet ja asiantuntijajäsenet osallistuvat asian käsittelyyn täysistunnossa. *Yli-*

telyyn täysistunnossa. Ylituomari tai tämän sijainen määrää muutoin asian käsittelyyn osallistuvat sivutoimiset asiantuntijajäsenet.

tuomari määrää muutoin asian käsittelyyn osallistuvat sivutoimiset asiantuntijajäsenet. Hän määrää myös lainsäädäntöasian käsittelyyn osallistuvat sivutoimiset asiantuntijajäsenet.

3 luku

Asioiden käsittely

15 a §

Hallintoasiat

(uusi)

3 luku

Asioiden käsittely

15 a §

Hallintoasiat

Ylituomari ratkaisee markkinaoikeudelle kuuluvat hallintoasiat.

Ylituomarin oikeudesta siirtää hallintoasia muun virkamiehen ratkaistavaksi säädetään asetuksella.

---

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20.*